

МІСЦЕ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ МАРШРУТІВ ТРАНСПОРТУВАННЯ «ЖИВОГО ТОВАРУ»

Слухач освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» за спеціальністю «Правознавство» НАВС Кучменко С.В.

Науковий керівник: професор кафедри адміністративної діяльності, кандидат юридичних наук Сокурєнко В.В.

Аналізуючи діяльність сучасних работорівців та існуючу ситуацію на ринку «живого товару», більшість дослідників дійшли висновку, що основною і першочерговою причиною торгівлі людьми є різний рівень соціально-економічного розвитку окремих регіонів світу. Це, в свою чергу, призвело до того, що всі країни світу умовно можна поділити на дві групи. До першої з них відносяться так звані країни-донори - держави, громадяни яких стають жертвами торгівлі людьми. Як правило, це постіндустріальні країни зі слабо розвинутою економікою та низьким рівнем соціальної захищеності населення. Друга частина - це країни-реципієнти - держави, на територію яких ввозиться «живий товар». До їх числа належать, як правило, країни з високим соціально-економічним рівнем розвитку.

Розглядаючи механізм здійснення торгівлі людьми, необхідно виділяти й поняття «країна-транзит». Це держава, через територію якої «живий товар» переправляють до країни-реципієнта. Переважно, в якості країн-транзитів використовуються держави з високим рівнем корупції та відносною «прозорістю» кордонів. Нажаль, Україна сьогодні одночасно виступає і країною-донором, і країною-транзитом. Це

обумовлено цілою низкою обставин, в тому числі й тотальною корумпованістю правоохоронної системи та прикордонної служби, що дає змогу торгівцям «живим товаром» успішно та безперешкодно вести бізнес на території нашої держави.

Зростання безробіття, особливо жіночого, неухильне і стрімке зниження життєвого рівня населення, вихід країни на світовий ринок обміну товарів і послуг створили сприятливі умови для поширення торгівлі людьми і в Україні. Особливо гостро це відчувається в наші дні, коли тисячі вимушених переселенців із сходу та півдня України зіштовхнулись із проблемою пошуку роботи. В такій ситуації особливо привабливим видається варіант працевлаштування за кордоном, адже умови в оголошеннях та за розповідями знайомих досить привабливі.

Окрім вищевказаних причин, розповсюдженості работоргівлі в Україні сприяє також і специфіка географічного положення України та відносна «прозорість» її кордонів. Усе це в сукупності стало причиною того, що Україна опинилася на перетині світових шляхів транспортування жертв торгівлі людьми, а її громадяни постійно поповнюють «лави» останніх.

Доступність і дешевизна транспортування «живого товару» з Центральної та Східної Європи в країни Західної Європи, а також величезний розрив у рівні розвитку економіки, державного захисту та соціального забезпечення населення, призвели до збільшення кількості потерпілих від торгівлі людьми з числа не лише громадян нашої держави, але й європейців.

Дослідження, проведені Міжнародною організацією з міграції, дозволили визначити декілька ключових маршрутів транспортування «живого товару», в яких фігурує Україна:

1) Балтійський маршрут. Він проходить через Литву та користується найбільшою популярністю серед работоргівців. З Білорусії, Російської Федерації та України через польсько-литовський кордон «живий товар» потрапляє до Німеччини, Скандинавії та США; декого залишають «працювати» в Польщі;

2) Грузинський транзитний маршрут. Відповідно до нього, з України жінки та діти перевозяться до Тбілісі (Грузія), а звідти - в Туреччину, Грецію та середземноморські країни;

3) Словенський маршрут. На даному маршруті Україна фігурує як країна-донор і країна-транзит. З Росії, Білорусії, Молдавії дітей привозять до Києва з підробленими документами. Як правило, формується «туристична група» під наглядом декількох дорослих. З Києва через Любляну діти потрапляють до Трієста, а звідти - до Мілану. На відрізку шляху Любляна - Трієст дітей розподіляють на маленькі групи без нагляду дорослих і без документів. У Трієсті таких дітей «підбирають» або ж благодійні організації та поліція, або ж торговцівці, які заздалегідь чекають на прибуття партії «живого товару».

Як свідчить проведене нами дослідження, транснаціональний характер торгівлі людьми значно ускладнює процедуру розслідування цього злочину для українських правоохоронних органів. Відсутність відповідних договорів між Україною та іншими країнами-транзитами - з одного боку, і країнами-реципієнтами - з іншого, унеможливує проведення необхідних слідчих дій. У свою чергу, відсутність дієвих адміністративно-правових заходів протидії злочинам, пов'язаним з торгівлею людьми, на території України унеможливує здійснення ефективної протидії даному негативному явищу.

На нашу думку, основною причиною такого стану є той факт, що усі суб'єкти протидії торгівлі людьми в Україні, зокрема, це органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, громадські організації тощо, не мають єдиного спільного механізму роботи в цьому напрямі. Так, по одинці кожен із них виконує значний обсяг роботи, але в цілому, вона не приносить бажаного результату. Тому, якби усі суб'єкти протидії торгівлі людьми запрацювали як єдине ціле з чітко визначеними функціональними обов'язками та єдиною

стратегією боротьби, нашій державі вдалося б уникнути ролі країни - «транзиту» та країни - «донора».